

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Найменування центрального органу управління освітою, власника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. директора



Алла АДАМЕНКО

«30»

серпня 2022р.

ГЕОГРАФІЯ

Назва навчальної дисципліни

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки	фахового молодшого бакалавра Назва освітньо-професійного ступеня
спеціальності	121 Інженерія програмного забезпечення Шифр і назва спеціальності
спеціальності	134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка Шифр і назва спеціальності
спеціальності	051 Економіка Шифр і назва спеціальності

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Київським авіаційним фаховим коледжем

Повне найменування вищого навчального закладу

Розробник:

[Signature]
Підпис

Черкас Т.В. — вихр. першої кат.

Схвалено на засіданні циклової комісії
загальноосвітньої підготовки

Назва циклової комісії

Протокол № 1, від «30» серпня 2022р.

Голова циклової комісії

[Signature]
Підпис

Черкас Т.В.
Прізвище та ініціали

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Географія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра

предметом навчальної дисципліни є загальні закономірності розвитку та розміщення населення і господарства на земній кулі, а також в окремих регіонах та країнах.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни «Географія» пов'язується з дисциплінами «Всесвітня історія», «Історія України а також пов'язується з подальшим вивченням дисциплін: «Культурологія», та «Соціологія».

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

Розділ 1: ЄВРОПА

Тема 1. Загальна характеристика Європи

Тема 2. Країни Європи

Розділ 2: АЗІЯ

Тема 3. Загальна характеристика Азії

Тема 4. Країни Азії

Розділ 3: ОКЕАНІЯ

Тема 5. Австралія

Тема 6. Мікронезія, Полінезія, Меланезія

Розділ 4: АМЕРИКА

Тема 7. Загальна характеристика Америки

Тема 8. Країни Америки

Розділ 5: АФРИКА

Тема 9. Загальна характеристика Африки

Тема 10. Країни Африки.

Розділ 6: ТОПОГРАФІЯ ТА КАРТОГРАФІЯ

Тема 11. Топографія

Тема 12. Картографія

Розділ 7: ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОБОЛОНКИ ЗЕМЛІ

Тема 13. Рухи землі та їх географічні напрямки і параметри.

Тема 14. Географічна оболонка землі.

Тема 15. Геологічне середовище людства.

Тема 16. Атмосфера та системи землі.

Тема 17. Гідросфера та системи землі.

Тема 18. Біосфера та системи землі.

Розділ 8: ЗАГАЛЬНІ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ СВІТУ

Тема 19. Географічний простір.

Тема 20. Демографічні процеси у світосистемі.

Тема 21. Глобальна економіка.

Тема 22. Політична географія та геополітика.

Розділ 9: СУСПІЛЬНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ. УКРАЇНА В МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРИ.

Тема 23. Українська держава. Україна в геополітичному просторі.

Тема 24. Населення України.

Тема 25. Економіка України в міжнародному поділі праці.

Тема 26. Україна в системі глобальних економічних відносин.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Географія» завершити формування знань про географічну картину світу, які спираються на положення теорії взаємодії суспільства і природи, відтворення і розміщення населення, світового господарства та географічного поділу праці, на розкриття глобальних та регіональних процесів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Географія» є формувати Цілісне уявлення про навколишній світ, показати глибокий взаємозв'язок природи, населення, господарства Землі, навчити просторово мислити, сприяє вихованню поваги і любові не тільки до своєї Батьківщини, а й до історії та культури інших країн та народів, що є надзвичайно важливим сьогодні, коли світ змінюється з небаченою швидкістю.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- Політичну карту світу, особливості її формування
- сутність соціально-політичних процесів, що відбуваються в сучасному світі;
- Особливості формування світового господарства та соціальну структуру населення в контексті розгляду окремих країн світу або загальносвітовому.

вміти:

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати особливості ЕГП країн світу;
- оцінювати розвиток світового господарства;
- порівнювати історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану географічну інформацію; працювати з відповідною літературою, вміти самостійно добувати інформацію за темою;
- використовувати сучасні інформаційні можливості;
- аргументовано, на основі фактів, відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- самостійно підбирати матеріали для написання рефератів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 52 години за навчальним планом.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

РОЗДІЛ I. ЄВРОПА

Тема 1. Загальна характеристика Європи.

Особливості економіко-географічного положення Європи. Склад регіону. Сучасна політична карта Європи. Форми державного правління і територіального устрою країн Європи. Прояви сепаратизму та військової агресії. Типи країн Європи за рівнем економічного розвитку. Інтеграційні процеси. Міжнародні організації в Європі: Європейський Союз, Рада Європи. Країни Шенгенської зони. Роль НАТО у загальноєвропейській системі безпеки. Природні умови і ресурси регіону.

Населення Європи: демографічні процеси, природний та механічний рух. Демографічна політика. Структура населення регіону. Українська діаспора у країнах Європи. Урбанізація, субурбанізація, урбанізація, джентрифікація. Світові міста в Європі, міські агломерації, мегаполіси. Особливості економіки країн Європи.

Первинний сектор економіки. Добувна промисловість: основні райони видобування палива, рудної та нерудної сировини. Сільське господарство. Лісове господарство. Вторинний сектор економіки. Переробна промисловість. Основні регіони промисловості. Реіндустріалізація. Третинний сектор економіки. Сфера послуг. Найважливіші міжнародні транспортні коридори та вузли. Зв'язки України з країнами Європи.

Тема 2. Країни Європи

Німеччина. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни у міжнародному поділі праці (МГПП). Система розселення і роль федеральних земель в її розвитку. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країни. Домінуючі складники третинного сектору. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Особливості аграрного сектору. Характерні риси просторової організації господарства. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Німеччиною.

Франція. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни у міжнародному поділі праці. Система розселення. Франкофонія. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країни. Домінуючі складники третинного сектору. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Особливості аграрного сектору. Характерні риси просторової організації господарства. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Францією.

Велика Британія. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни у міжнародному поділі праці. Система розселення. Співдружність націй. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країни. Домінуючі складові третинного сектору. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Особливості

аграрного сектору. Характерні риси просторової організації господарства. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Великою Британією.

Італія. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни у міжнародному поділі праці. Система розселення. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країни. Домінуючі складові третинного сектору. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Спеціалізація аграрного сектору. Характерні риси просторової організації господарства. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Італією.

Польща. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни у міжнародному поділі праці. Система розселення. Прискорений розвиток третинного сектору, сучасна транспортна система країни. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Спеціалізація аграрного сектору. Характерні риси просторової організації господарства. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Польщею.

Росія. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни у міжнародному поділі праці. Демографічні процеси. Система розселення. Характерні риси просторової організації господарства. Мілітаризація економіки.

РОЗДІЛ 2 АЗІЯ

Тема 3 Загальна характеристика Азії

Особливості економіко-географічного положення Азії. Склад регіону. Сучасна політична карта Азії. Форми державного правління і територіального устрою країн Азії. Типи країн Азії за рівнем економічного розвитку. Міжнародні організації в Азії: АСЕАН, Ліга арабських держав. Райони збройних конфліктів та проявів тероризму.

Природні умови і ресурси регіону. Населення Азії. Урбанізаційні процеси. Світові міста, міські агломерації в Азії, мегаполіси Японії та Китаю. Працересурсний потенціал.

Особливості економіки країн Азії. Первинний сектор економіки. Добувна промисловість. Сільське і лісове господарство. Вторинний сектор економіки. Основні промислові осередки і регіони. Третинний сектор економіки. Найважливіші міжнародні транспортні коридори та вузли. Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Азії та особливості їх участі у міжнародному поділі праці. Зв'язки України з країнами Азії.

Тема 4. Країни Азії

Японія. Місце країни у світі та Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни у міжнародному поділі праці. Система розселення. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країни. Домінуючі складники третинного сектору. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Традиції і технології у сільському

господарстві. Транспортна система країни. Характерні риси просторової організації господарства: Тихоокеанський промисловий район, мережа технопарків і технополісів. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Японією.

Китай. Місце країни у світі та Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни у міжнародному поділі праці. Система розселення. Експортна орієнтація економіки. Особливості розвитку і розміщення виробництв первинної і вторинної сфери. Домінуючі складові третинного сектору. Характерні риси просторової організації господарства. Спеціальні економічні зони. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Китаєм.

Індія. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни у міжнародному поділі праці. Система розселення. Особливості структури економіки країни, що розвивається. Спеціалізація сільського господарства. Видобування мінеральних ресурсів. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Особливості розвитку третинного сектору. Характерні риси просторової організації господарства. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Індією.

Республіка Корея. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни у міжнародному поділі праці. Система розселення. Експортно-орієнтована модель економіки. Домінуючі складові третинного сектору. Виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Республікою Корея.

РОЗДІЛ 3 ОКЕАНІЯ

Тема 5. Австралія

Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни в міжнародному поділі праці. Система розселення. Українська діаспора в Австралії.

Особливості сучасного розвитку країни. Домінуючі складові третинного сектору. Виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Географія вторинного та третинного секторів господарства. Характерні риси просторової організації виробництва товарів та послуг. Зовнішні економічні зв'язки, міжнародні зв'язки України з Австралією.

Тема 6. Мікронезія, Полінезія, Меланезія.

Особливості географічного положення регіону. Держави та залежні території, що входять до складу Мікронезії, Меланезії та Полінезії. Основні чинники, що визначають місце країни в міжнародному поділі праці. Види господарської діяльності, що визначають міжнародну спеціалізацію країн. Кустарні промисли і ремесла. Зовнішні економічні зв'язки. Розташування військових баз іноземних держав.

РОЗДІЛ 4. АМЕРИКА

Тема 7. Загальна характеристика Америки.

Особливості географічного положення Америки. Склад регіону. Сучасна політична карта Америки. Форми державного правління і територіального устрою країн, типи країн за рівнем економічного розвитку. Міжнародні організації НАФТА, Меркосур, НАТО.

Природні умови і ресурси регіону. Населення Америки. Урбанізаційні процеси. Система розселення.

Особливості економіки країн Америки. Роль американських ТНК в економіці регіону. Первинний сектор економіки. Сільське господарство: вплив природних, історичних чинників та глобалізації на спеціалізацію. Лісове господарство.

Вторинний сектор економіки. Основні осередки промисловості в регіоні. Третинний сектор економіки. Найважливіші міжнародні транспортні магістралі, вузли. Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Америки. Особливості їх участі в міжнародному поділі праці. Зв'язки України з країнами Америки.

Тема 8. Країни Америки

США. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни в міжнародному поділі праці. Система розселення. Українська діаспора США. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країни. Домінуючі складові третинного сектору. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Особливості аграрного сектору. Характерні риси просторової організації господарства. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України зі США.

Канада. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни в міжнародному поділі праці. Система розселення. Українська діаспора в Канаді. Особливості сучасного розвитку країни. Домінуючі складові третинного сектору. Виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Характерні риси просторової організації. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Канадою.

Бразилія. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни у міжнародному поділі праці. Розселення. Особливості структури економіки країни, що розвивається. Видобування мінеральних ресурсів. Спеціалізація сільського господарства. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Особливості розвитку третинного сектору. Характерні риси просторової організації. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Бразилією.

РОЗДІЛ 5. АФРИКА

Тема 9. Загальна характеристика Африки.

Особливості географічного положення Африки. Склад регіону. Сучасна політична карта Африки. Форми державного правління і територіального устрою країн, типи країн за рівнем економічного розвитку. Райони збройних конфліктів,

проявів тероризму. Природні умови і ресурси регіону. Населення Африки. Урбанізаційні процеси. Система розселення.

Особливості економіки країн Африки. Первинний сектор економіки. Сільське господарство. Лісове господарство. Добувна промисловість. Вторинний сектор економіки. Особливості розміщення промислових центрів у регіоні. Третинний сектор економіки: особливості становлення і закономірності розміщення. Найважливіші міжнародні транспортні магістралі, вузли. Туристичні райони. Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Африки. Особливості їх участі в міжнародному поділі праці. Зв'язки України з країнами Африки.

Тема 10. Країни Африки

Єгипет. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни в міжнародному поділі праці. Система розселення. Особливості структури економіки країни, що розвивається. Види діяльності, що визначають міжнародну спеціалізацію країни: транспорт, туризм, видобування мінеральних ресурсів, сільське господарство. Характерні риси просторової організації економіки. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Єгиптом.

ПАР. Місце країни у світі та регіоні. Модель економічного розвитку, що визначає місце країни в міжнародному поділі праці. Система розселення. Особливості структури економіки. Виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Особливості розвитку третинного сектору економіки. Характерні риси просторової організації економіки. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з ПАР.

РОЗДІЛ 6. ТОПОГРАФІЯ ТА КАРТОГРАФІЯ

Тема 11. Топографія.

Топографічна карта: проекція, розграфлення. Географічні і прямокутні координати. Прямокутна (кілометрова) сітка. Основні умовні позначення топографічних карт для зображення об'єктів місцевості та рельєфу.

Вимірювання на топографічній карті за масштабом і кілометровою сіткою. Використання азимутів. Плани населених пунктів. Практичне використання топографічних карт, планів.

Тема 12. Картографія

Сучасні картографічні твори. Математична основа карт. Способи картографічного зображення об'єктів і явищ на загальногеографічних та тематичних картах. Сутність генералізації.

Електронні карти та глобуси. Картографічні інтернет-джерела. Навігаційні карти. Географічні інформаційні системи (ГІС), дистанційне зондування Землі, сфери їх практичного застосування.

РОЗДІЛ 7. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОБОЛОНКИ ЗЕМЛІ

Тема 13. Рухи землі та їх географічні напрямки і параметри.

Форма та розміри Землі. Геоїд. Осьовий (добовий) рух Землі та його наслідки. Добова ритміка в географічній оболонці. Основні види часу. Визначення місцевого та поясного часу, перехід від місцевого часу до поясного. Пояси освітленості на Землі. Сила Коріоліса. Змінюваність висоти Сонця над горизонтом та тривалості світлового дня.

Орбітальний рух Землі: основні характеристики, географічні наслідки. Причини зміни пір року. Зміна пір року у Північній та Південній півкулях.

Тема 14 Географічна оболонка землі

Склад, межі та будова географічної оболонки. Закономірності географічної оболонки. Сучасний етап розвитку географічної оболонки. Антропосфера.

Тема 15. Геологічне середовище людства

Властивості літосфери. Поняття «геологічне середовище людства». Тектоніка літосферних плит. Процеси в надрах і на поверхні Землі, їхні наслідки. Небезпека вулканічних, сейсмічних, гравітаційних (зсувних) процесів.

Рельєф. Тектонічні структури та пов'язані з ними форми рельєфу. Вплив рельєфу на розселення населення, розвиток і розташування окремих виробництв. Ресурсні властивості літосфери. Гірські породи та закономірності їх поширення. Мінеральні ресурси як чинник розташування видобувних і матеріало-, паливомістких виробництв.

Забезпеченість мінеральними ресурсами. Вплив людини на літосферу. Глобальна ресурсна проблема людства.

Тема 16. Атмосфера та системи землі

Сонячно-земні взаємодії. Сонячне випромінювання, відмінності випромінювання і поглинання тепла повітрям, поверхнею гірських порід і води.

Тропосфера: температурний режим, зміна атмосферного тиску, вітри, вологість, опади. Погода. Синоптичні карти.

Клімат. Кліматотвірні чинники. Кліматична карта. Карта кліматичних поясів. Характеристика типів клімату за кліматограмами. Вплив атмосфери на літосферу: вивітрювання, рельєфоутворення. Кліматичні умови як чинник розселення і розташування виробництва та інфраструктурних об'єктів.

Ресурсний потенціал атмосфери. Енергетичні кліматичні ресурси як чинник розвитку відновлюваної енергетики. Агрокліматичні ресурси та їх вплив на спеціалізацію сільського господарства. Стихійні атмосферні явища, їх прогнозування та засоби протидії. Кліматичні зміни на планеті.

Тема 17. Гідросфера та системи землі

Запаси води на Землі. Світовий океан та його складові. Вплив процесів у літосфері на природу океанів. Роль океанів у формуванні гірських порід і рельєфу узбережжя.

Вплив атмосферних процесів (явищ) на Світовий океан. Роль Світового океану у формуванні глобальних і місцевих систем повітряних потоків у нижніх шарах тропосфери. Ресурсний потенціал Світового океану та вплив людства на стан океанічних вод, запаси мінеральних, біологічних ресурсів.

Води суходолу, чинники їх нерівномірного розподілу на материках та по території України. Взаємозв'язок геологічної будови, рельєфу і річкової мережі території. Вплив геологічних процесів на формування озер, пластів підземних вод. Взаємозв'язок клімату і вод суходолу.

Прісна вода як ресурс і чинник розміщення населення та виробництва. Мінеральні й термальні води: поширення, використання. Водозабезпеченість регіонів і країн світу. Чинники дефіциту води. Сучасні системи очищення води. Опріснення морської води.

Тема 18. Біосфера та системи землі

Біосфера та її складові. Закономірності поширення живих організмів на суходолі і в океанах.

Природні чинники формування ареалів поширення рослин і тварин. Біологічні ресурси. Роль живих організмів у формуванні ґрунтів. Ґрунт – «дзеркало» ландшафту. Типи ґрунтів. Вплив ґрунтів на спеціалізацію господарства регіону, країни.

Природні зони. Порівняння карт ґрунтів і природних зон світу та України.

РОЗДІЛ 8: ЗАГАЛЬНІ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ СВІТУ

Тема 19. Географічний простір

Світосистема як результат і процес формування глобальної єдності в системі «суспільство – природа».

Функціонально-компонентний склад світосистеми: демографо-екологічна, економічна, інформаційно-технологічна, соціальнокультурна, політична підсистеми.

Географічний простір, його системоутворювальна роль та характеристики.

Тема 20. Демографічні процеси в світосистемі

Динаміка чисельності населення світу. Природні, соціальні, економічні й екологічні чинники та просторові особливості природного руху населення у світі. Демографічний перехід, його фази. Статеві-вікова, шлюбно-сімейна структура населення. Демографічне старіння населення. Характеристика демографічної ситуації в країнах за статеві-віковими пірамідами.

Особливості демографічної політики у країнах з різним типом відтворення. Міграції, їх показники, чинники та вплив на відтворення населення і його перерозподіл у світі. Просторові тенденції міграційних процесів.

Якість життя як чинник природного і механічного руху населення. Демографічні чинники розвитку економіки та спеціалізації країн. Демографічні прогнози.

Тема 21. Глобальна економіка

Поняття «глобальна економіка». Світовий ринок технологій, патентів і ліцензій, інформаційно-технологічних послуг.

Географічність міжнародної спеціалізації та кооперування виробництва. Роль транснаціональних корпорацій та вільних економічних зон у функціонуванні глобальної економіки. Глобальні ланцюги доданої вартості. Міжнародний ринок товарів: сутність, інфраструктура, ціноутворення.

Виробництво сільськогосподарської продукції у світі: природні, соціальні, економічні чинники, особливості просторової організації.

Видобування й споживання паливних мінеральних ресурсів, глобальні ринки вугілля, нафти й природного газу.

Глобальні ланцюги доданої вартості у виробництві чорних металів, алюмінію, міді; чинники та форми спеціалізації країн. Сучасна географія виробництва транспортних засобів, електроніки, фармацевтичної продукції, чинники участі національних економік у глобальних ланцюгах доданої вартості. Виробництво текстилю, одягу, взуття: сучасна просторова організація, чинники міжнародної спеціалізації.

Сучасні транспортно-логістичні системи та інформаційно-комунікаційні мережі як інфраструктурний каркас глобальної економіки. Світовий ринок інвестицій і фінансів. Туризм. Формування «інформаційного суспільства».

Тема 22. Політична географія і геополітика

Географічні складники політичної географії: географічний простір, території, географічні місця. Політичні складники: політичні інституції, політичні відносини, «сила». Територіально-політичні системи національного і наддержавного рівнів.

Геополітика, її складові Зовнішня та внутрішня геополітика. Геополітика «сили». Різновиди «сили». Взаємозв'язок між національними та геополітичними інтересами держави.

РОЗДІЛ 9 УКРАЇНА В МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРІ. СУСПІЛЬНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Тема 23. Українська держава. Україна в геополітичному вимірі

Українська держава і територія держави України. Політико-географічне положення України: глобальне, регіональне, сусідське. Політико-економічна оцінка державного кордону України.

Реформування адміністративно-територіального устрою України. Геополітична структура сучасного світу.

Місце України на сучасній геополітичній карті світу. Європейський та євроатлантичний вектори сучасної української геополітики.

Тема 24. Населення України

Кількість населення України. Відтворення населення: показники та природні, соціальні, економічні чинники народжуваності й смертності, їх просторові відмінності.

Особливості вікового і статевого складу населення України. Міграційні процеси в Україні. Біженці та тимчасово переміщені особи.

Демографічна політика в Україні. Система розселення. Міські агломерації, урбанізація, субурбанізація і джентрифікація. Особливості сільських населених пунктів.

Тема 25. Економіка України в міжнародному поділі праці

Сучасні риси національної економіки України. Конкурентні переваги України на світових ринках сільськогосподарської продукції, рудної сировини і металів.

Сучасні тенденції та регіональні відмінності розвитку енергетики в Україні.

Замкнутий технологічний цикл розроблення і виробництва літаків в Україні, експорт та імпорт авіаракетної техніки. Виробництво автомобілів, сільськогосподарської техніки: тенденції розвитку, міжнародне кооперування.

Місце України в глобальних ланцюгах доданої вартості виробництва та реалізації електронної продукції.

Виробництва фармацевтичної продукції та побутової хімії: чинники та особливості розташування підприємств. Особливості розвитку й просторової організації виробництва меблів, текстилю, одягу, взуття, продуктів харчування.

Міжнародні транспортні коридори на території України. Офшорна розробка програмного забезпечення в Україні. Ресурсний потенціал і перспективи розвитку рекреаційного комплексу в Україні. Місце України на світовому ринку інвестицій і запозичень.

Транснаціональні фінансові корпорації (банки, фінансові компанії) в Україні. Сучасні форми просторової організації виробництва товарів і послуг в Україні. Досвід реалізації планів сталого (збалансованого) розвитку в різних країнах та стратегія збалансованого розвитку України.

Тема 26. Україна в системі глобальних економічних відносин

Просторові аспекти міжнародних економічних зв'язків України з регіонами та країнами світу: географія зовнішньої торгівлі товарами, транспортних і туристичних послуг, прямих іноземних інвестицій, науковотехнічного співробітництва. Великі ТНК в Україні.

Участь України в процесах європейської економічної інтеграції. Місце України в системі глобальних економічних відносин у контексті сталого розвитку.

3. Рекомендована література:

1. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Економічна та соціальна географія світу підручник для 10-го класу загальноосвітніх навчальних закладів. — Харків, 2010.
2. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Економічна та соціальна географія світу 10 клас. Практикум.
3. Стадник О. Г., Вовк В. Ф. Соціально-економічна географія світу. Зошит для практичних робіт, 10 клас. — Ранок, 2010.
4. Довгань Г. Д. Соціально-економічна географія світу 10 клас. — Харків, 2010.
5. Довгань Г. Д. Усі уроки географії, 10 клас. — Харків, 2010.
6. Атлас: Соціально-економічна географія світу, 10 клас.
7. Копернік С. Г., Коваленко Р. Р. Географія: Довідник, 2-ге видання. — К., 2008.
8. Чумаслова Н. Країни світу. Енциклопедичний довідник. — Харків, 2008.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:
диференційований залік